

CASE Україна

Центр соціально-економічних досліджень

1

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ

тенденції

оцінки

прогнози

2022

ЗМІСТ

1. Огляд економіки за 2006 р.	3
2. Аналіз економічних трендів у 2006р.	6
2.1 ВВП та додана вартість	6
2.2 Енергетичний сектор	10
2.3 Доходи домогосподарств	14
2.4 Ціни	16
2.5 Валютний ринок	18
2.6 Монетарна політика	20
2.7 Фінансові ринки	23
2.8 Бюджет та фіскальна політика	25
2.9 Зовнішня торгівля	29
2.10 Платіжний баланс	32
2.11 Прямі іноземні інвестиції	33
3. Прогноз економічного розвитку на 2007 та 2008 рр.	36
3.1 Припущення	236
3.2 Прогноз	37
3.2.1 ВВП	37
3.2.2 Ціни	38
3.2.3 Монетарна політика	39
3.2.4 Бюджет	40
3.2.5 Зовнішня торгівля	41
3.3 Альтернативний сценарій	42
4. Статистичний додаток	43

Керівник проекту/ Головний редактор:

Віталій Вавришук

Автори:

Дмитро Боярчук, Віталій Вавришук,
Олександр Лозовий, Ірина Орлова, Світлана
Таран, Ганна Царенко

Всі права захищено

Інформація, наведена у публікації, може вважатись достовірною. Однак, редактор не гарантує повноту та точність даної інформації.

ГОЛОВНЕ

У 2006р. приріст ВВП склав +7.1%	6
Промисловість зросла на + 6.2% р/р у 2006р.	6
Зростання сектору ринкових послуг склало +14.7% р/р у 4кв. 2006р.	6
Контракт на 2007р. передбачає постачання газу за ціною 130 дол. США. 10	10
Обсяги переробки нафти скоротилися на 23.1%	10
Виробництво електроенергії зросло на 3.7% до 192.1 млрд. кВт*год, в той час як експорт зріс на 24.9%	10
Зростання реальних доходів домогосподарств уповільнилося до +16.1% р/р у 2006р.	14
Реальна заробітна плата зросла на +18.3% р/р у 2006р.	14
Уповільнення росту цін наприкінці 2006р	16
Тарифи на комунальні послуги зросли на 85.7%	16
НЕОК гривні зменшився на 6.7%	18
НБУ продовжив акумулювати валютні резерви	18
Високий попит на гроші та стрімке зростання обсягів кредитування	20
Уповільнення темпів росту грошових агрегатів	20
Індекс ПФТС зріс протягом року на 44%	23
JPMorgan EMBI+ spread індекс для України зменшився на 132 пункти	23
План наповнення бюджету у 2006р. перевиконано на 1.6%	25
На рахунках уряду накопичено 17.3 млрд. грн. за станом на 1 січня 2007р.	25
Державний борг скоротився до 15.0% ВВП на кінець 2006р.	25
Динаміка експорту покращилася у 2006р.	29
Від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу вперше з 1999р.	29
Зміни у структурі імпорту у бік інвестиційних товарів, та споживчих товарів тривалого використання	29
Сальдо поточного рахунку погіршилося до - 3.1 млрд.дол.США ..	32
Обсяги відтоку капіталу збереглися на рівні 2005р.	32
Притік ПІІ значно сповільнився у 2006р.	33
Кабінет Міністрів України створив Раду інвесторів	33

CASE Україна

Центр Соціально-Економічних Досліджень

вул. Старокиївська 10, офіс 15, Київ 04116, Україна

Тел./Факс: +380 (44) 483 2614

E-mail: info@case-ukraine.kiev.ua

www.case-ukraine.com.ua

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ВВП	валовий внутрішній продукт
ЄС	Європейський союз
ІСЦ	індекс споживчих цін
ЩВ	індекс цін виробників
к.п.	кінець періоду
к/к	квартал до кварталу
НБУ	Національний банк України
НЕОК	номінальний ефективний обмінний курс
ПДВ	податок на додану вартість
ПІ	прямі іноземні інвестиції
ПФТС	Перша фондова торговельна система
р/р	рік до року
РЕОК	реальний ефективний обмінний курс
с.п.	середнє за період
СЕЗ	спеціальна економічна зона
СНД	Співдружність незалежних держав
СОТ	Світова організація торгівлі
ТПР	територія пріоритетного розвитку

1. Огляд економіки за 2006 р.

2006 рік відзначився тривалим періодом політичної нестабільності, зміною урядів та зростанням цін на енергоресурси. Незважаючи на те, що уряд не визначив пріоритети макроекономічних реформ та не проводив узгодженої політики, економіка розвивалася високими темпами. Однак, хороші економічні результати є досягненнями короткострокового характеру. Підґрунтя для стійкого економічного розвитку у довгостроковій перспективі так і не було закладено.

Темпи економічного зростання у 2006р. на рівні 7.1% значно перевищили результати 2005р. Високі показники були забезпечені, перш за все, за рахунок розвитку сектору ринкових послуг та зростання промислового виробництва. Приватне споживання забезпечило найбільшу частку приросту ВВП. Водночас внесок державного споживання у зростання ВВП став позитивним у 4 кв. 2006р. після негативних значень у 3 кв. 2006р.

На відміну від 2005р., у 2006р. внесок сектору послуг у приріст ВВП був вищим, ніж внесок секторів, що виготовляють товари. Після доволі скромних показників у 2005р. на рівні 3.1% промисловість виросла на 6.2% у 2006р.

Металургія, незважаючи на чутливість до зростання цін на газ, виросла на 8.9% після падіння на 1.5% роком раніше. Розвитку машинобудування значною мірою сприяло зростання інвестиційного попиту та реальних доходів домогосподарств.

Темпи зростання реальних та номінальних доходів домогосподарств уповільнилися протягом 2006р. Номінальні доходи у розпорядженні зросли на 29.1% р/р, у той час як реальні – на 16.1% р/р. Окрім того, у бюджеті на 2006р. було передбачено значно нижчі темпи зростання соціальних виплат, ніж у 2005р., коли розмір соціальної допомоги суттєво виріс у післявиборний період.

ІСЦ склав 11.6% протягом 2006р., зберігши двозначні показники третій рік поспіль. Інфляція уповільнилася під кінець року завдяки помірному зростанню цін на продовольчі товари, що не є характерним для останніх місяців року. Індекс базової інфляції зменшувався протягом року та сягнув рівня 4.7% у грудні. Зростання тарифів на комунальні послуги було ключовим фактором зростання цін. Після семирічного періоду, коли тарифи були зафіксовані на сталому рівні, зростання цін на імпортований газ змусило уряд та місцеві органи влади переглянути ціни. Протягом

Таблиця 1.1. Основні макроекономічні показники, зміна у%, 2003-2007рр.

	2003	2004	2005	2006	2007(п)
ВВП	9.6	12.1	2.6	7.1	5.8
Внутрішній попит	12.6	9.4	11.4	12.2	9.5
Приватне споживання	12.1	15.8	16.2	14.2	12.6
Валове накопичення капіталу	15.8	10.2	-0.3	14.7	8.3
Промисловість (додана вартість)	13.6	10.4	2.0	4.8	5.9
Ринкові послуги (додана вартість)	15.8	13.9	-2.1	12.0	8.9
ІСЦ (кп.)	8.2	12.3	10.4	11.6	10.2
ІСЦ (сп., р/р)	5.2	9.0	13.5	9.1	10.7
ІЦВ (кп.)	11.2	24.3	9.6	14.2	13.6
ІЦВ (сп., р/р)	7.8	23.0	17.0	9.5	15.8
Пропозиція грошей М3 (с.п.)	47.9	44.9	38.6	39.2	33.2
Сальдо поточного рахунку (% ВВП)	5.8	10.6	3.1	-1.5	-2.9
Обмінний курс (UAH/USD; к.п.)	5.33	5.31	5.05	5.05	5.05
Дефіцит бюджету (% ВВП)	0.2	2.9	1.7	0.7	2.5

Джерело: Державний комітет статистики України; оцінки CASE Україна

2006р. зростання рівня цін на комунальні послуги становило 85.7%.

З метою підтримки обмінного курсу грн. до дол. США на рівні 5.05 НБУ продовжував здійснювати інтервенції на міжбанківському валютному ринку. У 4кв. 2006р. обсяги купівлі валюти Нацбанком склали 1.12 млрд. дол. США. Протягом 2006р. золотовалютні резерви центрального банку збільшилися на 14.8% до рівня 22.3 млрд. дол. США, що еквівалентно вартості імпорту в Україну протягом 4.4 місяців.

Послаблення долара на міжнародних ринках призвело до послаблення курсу гривні відносно основних валют. Зокрема, у 4кв. 2006р. гривня подешевшала на 3.6% відносно євро та на 1.6% відносно російського рубля. Реальний ефективний обмінний курс гривні зменшився протягом року у зв'язку із падінням номінального ефективного валютного курсу.

Протягом 2006р. пропозиція грошей зросла на 34.5% у порівнянні із 54.3% у 2005р. Зростання монетарної маси було забезпечено за рахунок розширення монетарної бази та зростання рівня мультиплікатора. Суттєве погіршення сальдо поточного рахунку у 1кв. 2006р. та слабкий притік капіталу спонукали НБУ до продажу валютних резервів на міжбанківському ринку. Це до певної міри визначило динаміку монетарних агрегатів протягом 2006р. Лише у вересні монетарна база сягнула рівня початку 2006р.

Протягом 2006р. банківські депозити зросли на 38.7% у порівнянні з 59.9% у 2005р. При цьому домогосподарства забезпечили близько двох третин загального обсягу приросту депозитів. Суттєве зростання доходів населення у поєднанні з позитивними очікуваннями щодо їх зростання у майбутньому сприяли стрімкому нарощуванню обсягів кредитів. У 2006р. обсяги споживчих кредитів зросли на 134.5%, при цьому більше половини позик було деноміновано у іноземній валюті.

Фондовий ринок зростав протягом року завдяки покращенню макроекономічних показників та притоку короткострокового іноземного капіталу на український ринок. Індекс ПФТС зріс на 44% протягом року і сягнув рівня 498.9 пунктів. Обсяги торгів зросли на 90% до рівня 27.6 млрд. грн. Ринкова капіталізація компаній, включених до індексу ПФТС, склала 223.6% млрд. грн.

Розвиток у бюджетному секторі визначався політичною нестабільністю та стрімкою зміною пріоритетів фіскальної політики. Новопризначений Міністр фінансів гостро розкритикував політику попередника у сфері державних фінансів. Після президентського вето на перший закон про бюджет на 2007р. уряд зобов'язався утриматися від відновлення податкових пільг для підприємств у СЕЗ та ТПР та підвищити рівень соціальних зобов'язань з початку 2кв. 2007р.

У 2006р. доходи консолідованого бюджету перевищили план на 1.6% та склали 171.8 млрд. грн. (32.1% ВВП). Успішне виконання плану доходів було забезпечено, перш за все, зростанням надходжень від податку на додану вартість. Дефіцит бюджету сягнув 3.5 млрд. гривень (0.6% ВВП) та був профінансований переважно за рахунок запозичень. Доходи від приватизації склали 558 млн. гривень.

У сфері зовнішньої торгівлі ключовими тенденціями були стрімке зростання дефіциту торгівлі товарами, збільшення інвестиційного імпорту та імпорту товарів тривалого використання, а також відновлення росту реального експорту. Дефіцит торгівлі товарами сягнув значення у 6.7 млрд. дол. США, що у 3.5 рази більше, ніж у 2005р. Темпи росту імпорту (+24.6%) значно перевищили темпи росту експорту (+12.1%). Прискорення темпів зростання експорту протягом 2006р. було забезпечено, перш за все, завдяки традиційним секторам: металургії, машинобудування та хімії. Збільшення імпорту було забезпечено

зростанням інвестиційного попиту та бумом приватного споживання.

Протягом 2006р. Україна досягла суттєвого прогресу у переговорному процесі про приєднання до СОТ. Зокрема, протягом року було підписано 7 двосторонніх протоколів про взаємний доступ до ринків товарів та послуг. Окрім того, протягом листопада-грудня парламент прийняв 20 законів з метою гармонізації торговельного режиму з вимогами багатосторонніх угод СОТ.

Запас ПШ зріс протягом року на 4.29 млрд. дол. США, що на 45.2% менше, ніж у 2005р. Притік ПШ зменшився у зв'язку з відсутністю великих приватизаційних конкурсів, на зразок продажу Криворіжсталі у 2005р. За станом на 1 січня 2007р. запас ПШ в Україні становив 21.19 млрд. дол. США (454.6 дол. США на душу населення), що на 25.4% більше, ніж рік тому.

Очікується, що протягом 2007-2008рр. економіка збереже стабільні темпи розвитку. Реальний сектор достатньо успішно

розвивався, незважаючи на різке зростання цін на енергоресурси. Вищі ціни на газ стимулюватимуть інвестиційну діяльність та притік капіталу. Інвестиційний попит та приватне споживання забезпечать стабільне зростання української економіки. CASE Україна прогнозує 5.8% приросту ВВП у 2007р. та 5.3% у 2008р.

Протягом 2007р. динаміка ІСЦ буде до певної міри визначатися зростанням тарифів на комунальні послуги. Оскільки підвищення тарифів буде згладжуватися, розрив між ІСЦ та базовою інфляцією, який спостерігався протягом 4кв. 2006р., буде зменшуватися. У 2007р. зростання цін очікується на рівні 10.2%.

Зростання вартості імпортованого газу до рівня 130 дол. США за 1000 кубометрів з січня 2006р. створює ризики погіршення показників поточного рахунку. Зростання імпорту триватиме у зв'язку із збільшенням внутрішнього попиту у 2007р., зокрема попиту на інвестиційні товари.

Шановні читачі!

З початку 2007р. повна версія щоквартального випуску “**Економіка України: тенденції, оцінки, прогнози**” буде розповсюджуватись на платній основі. Придбати новий випуск Квартальника можна у CASE Consulting.

Урядові та міжурядові організації на запит можуть отримати безкоштовну передплату.

Передплатникам кварталника пропонуються поточні консультації.

За передплатою та додатковою інформацією звертайтеся, будь-ласка, до Віталія Ваврищука (vvavryschuk@case-ukraine.kiev.ua)

CASE Consulting: вул. Старокиївська 10, офіс 15, Київ 04116, Україна

Тел./Факс: (+38 044) 483-26-14

Вартість передплати

Поточний випуск 600 грн.

Два випуски 1100 грн.

Три випуски 1500 грн.

Чотири випуски 1800 грн.

Усі випуски Квартальника, опубліковані до 2007р., будуть доступними на нашому веб-сайті безкоштовно.